

FORMLJUS, n. 3. I form stöpt ljus.

FORMLÄRA, f. 1. (gram.) 1) Den del af språkläran, som betraktar orden ifrån deras första bildning genom talorganer och skriftecken till deras fullkomliga utbildning och i afseende på deras betydelse efter olika hänledning och form. Omfattar Ortoepien, Formläran i inskränkare mening (se bem. 2) och Etymologien. — 2) Den del af Formläran (se bem. 1.), som sysselsätter sig med ordens form och böjning.

FORMLÖS, a. 2. Som saknar redig, bestämd form. — *Formlöshet*, f. 3.

FORMNING, f. 2. 1) Se *Formande*. — 2) Sättet, huru något blifvit formadt. — 3) Se *Formningskonst*.

FORMNINGSKONST, f. 3. Konsten att åstadkomma de för gjutning erforderliga formar.

FORMPAPP, n. 3. Papp, tillverkad i form. Kallas så till skillnad ifrån Klistradt papp (af hoplimmade pappersark).

FORMPRESS, m. 2. (tekn.) Ram med tvänskrufvar, eller med en kil, hvarmedelst vid messingsgjutning formflaskorna sammantryckas.

FORMRÅM, m. 2. 1) Se *Form*, B, d. — 2) (boktr.) Se *Ram*.

FORMSAND, m. sing. Se *Gjulsand*.

FORMSKIFVA, f. 1. Se *Form*, B, e.

FORMSKÄRARE, m. 3. En, hvars yrke är att skära (af trä) eller gravera (i metall) formar, som begagnas vid tryckning på tyg, kortfabrikation, af läderarbetare, pepparkakbagare eller till träsnitt, o. s. v.

FORMSKÄRARKONST, f. 3. Konsten att skära eller gravera formar. Jfr. *Formskärare*.

FORMSKÄRNING, f. 2. 1) Formars skärning eller gravering. Jfr. *Formskärare*. — 2) Se *Formskärarkonst*.

FORMSTOCK, m. 2. (handskm.) Träform, hvarpå handskar formas.

FORMSTOKARE, m. 3. (mas.) Jernspett till formans rensning.

FORMSTRIDIG, a. 2. Stridande mot, ej öfverensstämmande med den föreskrifna formen. *En f. regeringsåtgärd*. — *Syn*. Formvidrig. — *Formstridighet*, f. 3. — *Formstridigt*, adv.

FORMSTYCKE, n. 4. (smid.) Den kanten af en smälta, som legat närmast forman.

FORMULÄR, färmulär, n. 3. Föreskrifna eller genom bruket införda ordalag, som böra följas eller äro dertill lämpliga, vid uppsättandet af något slags skrift, ett tal, ett bref, en bön, o. s. v. Bildar några sammansättningar, såsom: Bref-, Eds-, Bönformulär, m. fl.

FORMULÄRBOK, färmulärbok, f. 3. pl. — *böcker*. Bok, innehållande en samling af hvarjehanda formulärer, som äro af nytta i det allmänna lifvet.

FORMVIDRIG, a. 2. Se *Formstridig*. — *Formvidrighet*, f. 3. — *Formvidrigt*, adv.

FORMVÄGG, f. 2. Vägg vid forman i masugnstället eller i en hammarhård.

FORNFORSKARE, fornfärrskare, m. 3. En, som forskar i ämnen, hvilka tillhöra fornkunskapen. — *Syn*. Antiquarie.

FORNFORSKNING, f. 2. Forskning i ämnen, som tillhöra fornkunskapen.

FORNHJELTE, m. 2. pl. — *hjeltar*. (mindre brukl.) Hjelte, som lefde i forntiden.

FORNHÄFDER, f. 3. pl. Forntidens historiska urkunder.

FORNKUNNIG, a. 2. Som är väl bevandrad

i fornkunskapen. — Brukas äfv. substantivt, t. ex.: *En f.* — *Syn*. Arkeolog.

FORNKUNSKAP, f. 5. Kunskapen om forntidens seder, bruk, antiqviteter, ålderdomslemningar, o. d. — *Syn*. Arkeologi.

FORNLEMNING, f. 2. Jordfast minne från forntiden, såsom ättehögar, murar, ruiner, m. m. Kallas äfv. Minnesmärke. Jfr. *Antiqvit*.

FORNMINNE, n. 4. Hvarje slags lemning ifrån förflutna tider, vare sig jordfast eller lös. Omfattar således både Fornlemningar och Fornsaker.

FORNSAGA, f. 1. Historisk saga om forntida händelser.

FORNSAK, f. 3. Benämning på alla lösa lemningar ifrån forntiden, t. ex. sådana som blifvit funna i de gamles grafvar eller annorstädes i marken; äfv. sådana som finnas ifrån medeltiden, i kyrkor och äldre byggnader. Kallas äfv. Antiqvit.

FORNSPRÅK, n. 3. Språk, som talades i forntiden. *Mesogötiskan är ett af f-en*.

FORNSÄGEN, m. 3. pl. — *sågner*. Sägen, som bibehållit sig ifrån forna tider och handlar om då timade händelser.

FORNTID, m. 3. sing. 1) (i allmänhet) Långt tillbaka förgången tid, jemte allt hvad derunder varit, verkat, lefvat, blifvit gjordt eller tänkt. — 2) (uti inskränkare mening) a) Hela tiden före Reformationen eller Nyare Tidens Historia. — b) Den så kallade Gamla Tiden, d. v. s. tiden före Medeltiden. — c) Den äldre och äldsta tiden i ett folks historia. — d) (särskilt i Sveriges historia) Hela tiden före Reformationen, medeltiden inbegripnen, men isynnerhet den hedniska tiden. — *Syn*. Fornålder.

FORNTIDA, a. 2. Som varit, lefvat eller tilldragit sig i forntiden. *F-a människor, händelser*.

FORNYRDARLAG, förnyrdarlag, n. 3. Ett fornnordiskt verslag, hvilket anses för det äldsta, och hvars allmänna kännemärke är, att det begagnar alliteration, samt har ofta fyra stafvelser i hvarje rad. Kallas äfv. Starkadarlag, efter den gamle kämpen Starkader.

FORNÅLDER, m. 2. sing. Brukas mest i best. form. 1) (i allmänna historien) Tiden före medeltiden. — 2) (i Sveriges historia) a) Tiden före kristendomens införande i riket. — b) Tiden före Reformationen.

FORNÅLDRIG, a. 2. 1) Som tillhör eller blifvit bevarad ifrån fornåldern. — 2) Som bibehållit sig ifrån eller utmärker, är egendomlig för en länge sedan förgången tid, dock närmare intill den närvarande än enl. bem. 1.

FORNÅLSKARE, m. 3. Vän af fornkunskapen och kännare af dithörande ämnen.

FORPENNINGAR, m. 2. pl. Se *Fornlön*.

FORS, färrs, m. 2. 1) Emellan stenar och klippor häftigt strömmande och brusande vatten i elf, ström eller å, på ett ställe, der marken sluttar betydligt, utan att bilda en brådstupa (då det kallas *Fall*). *I de norrländska elfverna finnas ganska många f-ar. Han kom med båten midt i f-en*. — 2) Starkaste streken i en fornsande ström. *Han kom med båten midt i f-en af strömmen*. — 3) (fig.) a) Säges om någonting häftigt framströmmande. *En f. af blod bröt fram ur såret*. — *Syn*. Ström, Flod. — b) Kraft, styrka, eftertryck. *Arbeta med f.* (Hänledes för denna bem. af många från fr. *Force*, hvilket åter enligt andra rätteligen bör deriveras ifrån det gamla nordiska ordet *Fors*, kraft, styrka). — 4)